

Fra: **Andreas Melingen**
Adm.enhet: **Strategisk fiskeriseksjon**

Høring - Innføring av forbud mot grensekryssende fiske

Fiskeri- og havministeren besluttet høsten 2022 at den særlige adgangen til å utøve grensekryssende fiske i Skagerrak skal opphøre fra 1. januar 2024. Siden har dette budskapet gjentatte ganger blitt kommunisert til norsk næring, EU kommisjonen, samt danske og svenske fiskerimyndigheter. Statsrådets beslutning er også dokumentert i en [pressemelding](#) datert 30. mars 2023.

Fiskeridirektoratet foreslår på denne bakgrunn endringer i forskrift 21. desember 2009 nr. 1743 om posisjonsrapportering og elektronisk rapportering for norske fiske- og fangstfartøy (ERS-forskriften). Tilsvarende endringer vil bli gjort i forskrift 31. august 2010 nr. 1231 m elektronisk rapportering for utenlandske fiske- og fangstfartøy i Norges økonomiske sone, territorialfarvann, fiskerisonen ved Jan Mayen og fiskevernsonen ved Svalbard

Forslag til endring av regelverket vil være tilgjengelig på våre [hjemmesider](#). Innspill til høringen sendes til postmottak@fiskeridir.no innen 15. oktober 2023.

1. Bakgrunn

Behovet for et bedre kunnskapsgrunnlag om fiskeriene i norsk del av Skagerrak, og behovet for å sikre en effektiv og troverdig kontroll, overvåkning og håndhevelse av fiskeriene i Skagerrak har i lengre tid vært et diskusjonstema mellom Norge og EU. Disse behovene ivaretas ikke i dag fordi i dette området er det per i dag adgang for norske, danske og svenske fartøy å fiske over midtlinjen, altså såkalt grensekryssende fiske. Ordningen med grensekryssende fiske i dette området innebærer at fartøy fra de tre landene fritt kan krysse grensene i Skagerrak uten å heve trålen, noten eller sette redskap over midtlinjen, og uten å rapportere om planlagt grensepassering, fiskestart eller -stopp.

I andre deler av norske farvann er det ikke adgang til å fiske over ytterlinjene til de norske økonomiske sonene, verken med norske eller utenlandske fartøy. Dette var en følge av at det ble opprettet økonomiske soner.

Det grensekryssende fisket i Skagerrak er altså en særlig ordning.

Norge har i flere år belyst at grensekryssende fiske fører til mangelfull rapportering, samt svekket kontroll og håndheving av overtredelser av norsk regelverk. Allerede i 2015 ble det utarbeidet en rapport i samarbeid mellom næringene i Norge, Danmark og Sverige, forvaltningsmyndigheter fra de samme landene, samt EU. Rapporten gjennomgikk mulige løsninger for å forbedre kontroll og håndheving, men ingen av disse ble ansett som tilfredsstillende for å ivareta kyststatens jurisdiksjonsmyndighet og beviskrav ved håndheving av overtredelser i Norges økonomiske sone (NØS). I 2016 uttalte daværende statsadvokat Harald Grønlien i Rogaland politiembete, at den mest tilfredsstillende løsningen var om praksisen med grensekryssende fiske ble opphevet. Dette har også vært Kystvakten og Fiskeridirektoratets tilrådning siden 2015.

Saken ble igjen aktualisert i 2022, da Kystvakten avdekket et omfattende ulovlig fiske av kveite ved svenskegrensen i Skagerrak i en fredningsperiode. Disse sakene ble omtalt i NRK og Dagbladet i ulike artikkelserier. To fartøy hadde stått for til sammen 77 hal, men bare 10 av halene kunne håndheves. Disse 10 halene hadde funnet sted i NØS, mens de øvrige 67 hadde foregått frem og tilbake over grensen mellom svenske og norske jurisdiksjonsområder. Skipperne ble hver ilagt bøter på 25 000 NOK, i tillegg til at fangstverdien ble inndratt, som følge av overtredelsene i NØS.

Kveitesaken engasjerte Stortinget, som krevde opphør av det grensekryssende fisket som førte til ulovlig fiske av kveite i fredningsperioden. I forbindelse med Stortingets behandling av Meld. St. 8 (2021-2022) om Noregs fiskeriavtaler for 2022 og fisket etter avtalene i 2020 og 2021, foreslo Næringskomitéen følgende: «Stortinget ber regjeringen arbeide opp mot danske myndigheter for å sikre at det ikke forekommer to-sonefiske av kveite i Norges økonomiske sone sør for 62° nord og i Skagerrak mellom 20. november og 31. mars».

2. Dagens regelverk

2.1 Innledning

I motsetning til andre deler av norske farvann er det per i dag tillatt med grensekryssende fiske i Skagerrak. Det stilles derfor ikke krav om at utenlandske fartøy (i praksis danske og svenske fartøy) sender melding om fiskestart (COE) før grensepassering for fiske i norske farvann i Skagerrak. Det stilles heller ikke krav om at det skal sendes melding om avslutning av fiske (COX) når utenlandske fartøy har avsluttet fiske i norske farvann i Skagerrak.

Lempeligere krav til rapportering ved fiske i Skagerrak har gjort det ressurskrevende og praktisk vanskelig for Kystvakten å velge kontrollobjekter i området, og har over tid medført svekket kontroll og håndheving av fiskerireguleringene i norske farvann av Skagerrak sammenlignet med NØS for øvrig.

Dersom ulovlig fiske oppdages ved grensekryssende fiskeoperasjoner hvor kun deler av aktiviteten har skjedd i norske farvann skaper dette bevismessige utfordringer ettersom den aktuelle fiskeoperasjonen er omfattet av både norsk og svensk/dansk regelverk. Videre er det per i dag umulig å dokumentere om den ulovlige fangsten er høstet i norsk eller svensk/dansk del av Skagerrak. Dette medfører at grensekryssende aktiviteter ikke lar seg påtale. Konsekvensen er at med dagens regelverk avgir norske myndigheter jurisdiksjon ved grensekryssende fiske i Skagerrak.

Ved innføring av forbud mot at utenlandske fartøy fisker over grensen i Skagerrak er det naturlig at tilsvarende forbud innføres for norske fiske- og fangstfartøy i Skagerrak.

I andre deler av norsk farvann er dette forbudet ikke positivt uttrykt i norsk regelverk, men det følger av rapporteringskravene. Fiskeridirektoratet foreslår derfor at det også gjøres

endringer i norsk regelverk som innebærer at det positivt angis et forbud mot grensekryssende fiske over yttergrensen til Norges økonomiske soner, samt forbud mot å utøve fiskeoperasjoner som krysser ulike områder som har ulike kvotereguleringsgrunnlag. Et eksempel på det siste er fiske etter torsk, som er regulert med ulike kvotegrunnlag nord og sør for 62°N.

2.2 Elektronisk rapporteringssystem (ERS)

Fiske- og fangstfartøy skal rapportere elektronisk ved fiske i farvannet til den andre parten. I de fleste tilfeller vil dette bestå av disse meldingene:

- Melding om fiskestart (COE)
- Melding om fangst (DCA)
- Melding om avslutning av fiske (COX)

Som utgangspunkt ved fiske i NØS skal melding om fiskestart (COE) sendes senest 1 time før grensekryssing (Nordsjøen) og senest 12 timer (nord for 62°N) før fisket starter. Melding om avslutning av fiske (COX) skal sendes før fartøyet forlater NØS. Fartøy som fisker med konsumtrål i NØS i Nordsjøen skal sende melding om avslutning av fiske senest 1 time før grensepassering.

Norske, danske og svenske fartøy som fisker i Skagerrak og nordre Kattegat er per i dag unntatt fra reglene om å sende melding om fiskestart (COE) og melding om avslutning av fiske (COX).

En forutsetning for at det ikke ble stilt krav om COE- og COX-meldinger var ved avtaleinngåelsen at partene hadde harmoniserte krav til redskap og ilandføringsplikt. EU gikk senere bort fra de avtalte tiltakene, med den konsekvens at det er ulike forvaltningsregimer i henholdsvis norsk, dansk og svensk del av Skagerrak.

3. Omfang av grensekryssende fiske

Det er et fåtall fartøy som driver grensekryssende fiske i Skagerrak. I øvrige områder er dette ikke en aktuell problemstilling, men forbudet vil også gjelde alle områder omfattet av forskriftene hvor dette forbudet innføres.

I en rapport om «Rapportering i Skagerrak» som Fiskeridirektoratet utarbeidet i forbindelse med at temaet ble tatt opp med EU i 2016, ble det opplyst at totalt 23 norske fartøy driver grensekryssende aktivitet i Skagerrak. 7 av disse er reketrålere. På EU-siden er antallet langt høyere, med hhv. 66 danske og 56 svenske fartøy som driver slik aktivitet. Selv om tallene ikke er nye, er det grunn til å tro at denne aktiviteten og antall fartøy har holdt seg relativt stabilt over de siste årene.

Antall fartøy som krysser	NOR	DNK	SWE
All fisheries	23	66	56
Pandalus	7	6	34
Norway Lobster	4	9	14
Mixed Fisheries	13	54	21
Pelagic trawl	1	10	7
Totalt antall som fisker i Skagerrak	61	167	86

Tabell hentet fra Fiskeridirektoratets rapport «Rapportering i Skagerrak» (2016).

4. Kostnader

Forbud mot grensekryssende fiske vil i hovedsak være knyttet til den ulempe et slikt forbud utgjør. Det er ingen direkte kostnader knyttet til innføring av forbud mot grensekryssende fiske. Fartøy som fisker på kryss av grensene har allerede krav om sporing og rapportering. Fartøyene vil derfor kunne bruke eksisterende utstyr til de rapporteringskrav som følger av dette forbudet.

Fartøyene må likevel innrette sitt fiske slik at fangstoperasjonene ikke lenger krysser grensene. En slik innrettelse vil i noen tilfeller kunne tenkes å være mer tidkrevende sammenlignet med nåværende praksis. Dette gjelder naturlig nok kun for høstingsoperasjoner i Skagerrak. I andre deler av norske farvann og ved fiske utenfor norske farvann er dette allerede eksisterende krav og praksis.

5. Forslag til innføring av forbud mot grensekryssende fiske

Fiskeridirektoratet foreslår etter dette å endre § 12 femte ledd i forskrift 21. desember 2009 nr. 1743 om posisjonsrapportering og elektronisk rapportering for norske fiske- og fangstfartøy (ERS-forskriften), endringer angitt i kursiv:

Opplysninger i blokk B skal angis for hver enkelt fiskeoperasjon og skal registreres fortløpende etter at hver fiskeoperasjon er fullført. Flere fiskeoperasjoner kan registreres parallelt. Med fiskeoperasjon menes perioden fra det tidspunkt et sammenhengende fiskeredskap settes i sjøen til det er tatt opp fra sjøen. Fiskeoperasjonen er fullført når fiskeredskapet er tatt opp av sjøen. *Det er ikke tillatt å gjennomføre fiskeoperasjoner hvor fiskeredskapet eller fartøyet krysser yttergrensen for Norges økonomiske sone, fiskerisone ved Jan Mayen eller fiskevernsonen ved Svalbard. Det er heller ikke tillatt å gjennomføre fiskeoperasjoner hvor fiskeredskapet eller fartøyet krysser grensene for områder i norske farvann som er regulert med ulike kvotegrunnlag.*

Med hilsen

Thord Monsen
seksjonssjef

Andreas Melingen
rådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskreven underskrift.

Mottakerliste:

Fiskebåt	Røysegata 15	6003	Ålesund
Havforskningsinstituttet	Postboks 1870 Nordnes	5817	Bergen
Kystvakten v/Jonny Høgset			
Norges Fiskarlag	Postboks 1233 Torgarden	7462	Trondheim
Norges Kystfiskarlag	Postboks 97	8380	Ramberg
Pelagisk Forening	Slottsgaten 3	5003	Bergen

